

(Folytatás az 1. oldalról.)

Szovjetunióban a szervezett bűnözés felderítése a KGK hatáskörébe tartozik, főként azokban az esetekben, amikor az ügynek nemzetközi vonatkozása is van.

Azzal kapcsolatban, hogy a Varsói Szerződésből való kilépés nem növelné-e a KGB érdeklődését Magyarországgal kapcsolatban, a szöveg úgy válaszolt, hogy bármilyen idegen titkosszolgálat tevékenységének fel-erősödése esetén a kormány illetékesei, illetve az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottságát időben tájékoztatnák. Szólt arról is, hogy a KGB magyarországi irodája a megszűnt állam- biztonsági szolgálat épületéből már egy éve kiköltözött. Az országoktól feladattal megbí- zott személyek most a Szov- jetunió budapesti nagykö- vetiségének épületében dol- goznak. Hasonló céllal ma-

gyar szakemberek is tartó- kodnak moszkvai nagykö- vetiségünkön. Arra a kérdé- re, hogy hány országgal van kölcsönösségi alapon titkos- szolgálati együttműködés, a szöveg nem kívánt vála- szolni. Csupán annyit sike- rült megtudni, hogy a ma- gyar fél nyugati országok titkosszolgálatával is együtt- működik, például a terroriz- mus, vagy a kábítószer-ke- reskedelem elleni harc te- rületén.

Párty Tivadar az eddig elmondottakhoz hozzátette, hogy az utóbbi időben rend- kívül megnőtt azoknak a száma, akiknek különböző okokból súlyos, életveszélyes fenyegetéseket tartalmazó le- veleket, üzeneteket küldtek. Az illetékesek mintegy öt- ven ilyen fenyegetésről tud- nak. A megfenyegetettek kö- zött egyaránt vannak kor- mánytagok és országgyűlési képviselők, valamint egyházi és köztisztviselők.

Cuellar múzeumban

Pérez de Cuellar, az ENSZ főtájtára — aki két napja tartózkodik Magyarorszá- gon — csütörtökön délelőtt ellátogatott a Magyar Nem-zeti Galériába, majd felke- reste a Szépművészeti Mú- zeumot, ahol megtekintette a régi képtárat.

A ENSZ főtájtára délből részt vett a brit nagykövet, John Allan Birch fogadásán, ahol találkozott Károly walesi herceggel, és felesé- gével, Diana hercegnővel.

Délután Pérez de Cuellar az ország nevezetességeivel

ismerkedett. Először Viseg- rádra látogatott, majd fel- kereste az esztergomi bazi- likát.

Megtekintette a főzékes- egyház kincstárát, majd pe- dig a Keresztény Múzeum európai híru gyűjteményét. Ezt követően Paskai László bíboros, prímás, esztergomi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke fogadta az ENSZ főtájtárát és kísé- retét. A mintegy egyórás eszmecsere részt vett So- mozy Ferenc külügyi ál- lamtitkár is.

Elmaradt a bölcsészforradalom

Hová tűntek a tavaly- előtti „szép idők”? — kér- dezhetnék, akik akkor részt vettek a JATE bölcsészkar- — országos jelentőségű, nagy visszhangot kiváltó, a hallgatók többségét, aktivi- tásra serkentő, tanszabad- ságot követelő — diákmoz- galomban. Az egyetem- ták által akkor megválasz- tott operatív bizottság teg- nap délutánra kari gyűlést hívott össze, ám alig fél- százan jelentek meg ezen, s a vita végét mindössze kétfutac érdeklődő várta ki. Pedig nagy horderejű kérdéseket terjesztett elő a bizottság; javasolták, hogy ne a jelenlegi, hanem az ősszel megválasztandó új Egyetemi Tanács döntson az egyetem egész életét alapvetően meghatározó új szervezeti és működési sza- bályzatról; hogy az egye- tem vezetői mondjanak le, s a továbbiakban, az új Egyetemi Tanács megvá- lasztásáig ügyvezetőként irányítsák az intézményt; konkrét javaslatokat is tet- tek az új szervezeti és mű- ködési szabályzat alapel- veire. Erdemes idézni az írásban sokszorosított ter- vezetük első pontját: „A

diákság kinyilvánítja, hogy nem partner az egyetemi vezetést ill.: bármilyen oktat- tató státust érintő politikai jellegű tisztogatásban.”

Mint hogy a kari gyűlésen az érintett hallgatóknak mindössze töredéke volt jelen, természetesen sem- milyen döntést nem hoz- tak; nem is hozhattak. A megbeszélést tehát kon- zultációs jellegűnek tekin- tették. (Az egyetem és a kar számos vezetője részt vett a rendezvényen, s tá- jékoztatható a hallgatók- nak az egyetem eljövendő struktúráját érintő elképze- léseiről.)

A tudósító számára nem derült ki, hogy rossz szer- vezés, vagy passzivitás okozta-e az érdektelensé- get, sőt, az sem, hogy a je- lenlegi Egyetemi Tanács legitimitását némiképp kétségbe vonó hallgatói operatív bizottság mennyi- ben legitimebb, tekintve, hogy az őket megválasztó öt évfolyamnyi hallgató közül jelenleg csak három évfolyam jár az egyetemre, lévén, hogy azóta eltelt másfél esztendő.

S. I.

A Rubik Stúdió „fejedelmi” ajándéka

Károly walesi herceg kez- deményezésére magyaror- szági magánvállalkozók rész- vételével megalakult a „Ma- gyar Gazdasági Vezetők Csoportja”. Az erről szóló bejelentést csütörtökön tet- ték közzé, amikor a trón- örökös a magyar magánvál- lalkozói szféra két jeles képviselőjénél, a Microsystem Rt.-nél és a Rubik Stúdió- ban tett látogatást, ahol a saját képével diszített kock- kát kapott ajándékba.

Amíg Károly herceg a ma- gyar üzleti élet képviselői- vel találkozott, Lady Diana a Pető Intézetbe látoga- tott.

Károly herceg a nap fo- lyamán magyar egyházi ve- zetőkkel találkozott szállá- sán. A találkozóon részt vett Harmati Béla evangélikus püspök, Paskai László bíbo- ros, esztergomi érsek, Schö- ner Alfréd főrabbi, Tóth Ká- roly református püspök.

A walesi hercegi párdél- után a fővárossal ismerke- dett.

Göncz Árpád ideiglenes köztársasági elnök és Szű- rös Máttyás, az Országgyű- lés alelnöke búcsúztatása után Károly herceg és hit- vese délután elutazott ha- zánkból.

Hazahozzák Mindszenty hamvait?

Igen valószínű, hogy magyar bíboros-hercegprí- Mindszenty József maradvá- nyait az ausztriai Mariazell bazilikából hamarosan visz- szaszállítják hazájába. Ezt a véleményét a híres zará- nalomra a mariazei bazi- dokhely Benedek-rendi elő- járóságának vezetője, Vere- mund atya fejtette ki az APA osztrák hírgyűnköské- nek adott és csütörtökön közzétett nyilatkozatában. Mint közölte, az időpont egyelőre nincs kitűzve, de az előjáróság azzal számol, hogy a hazaszállításra még a pápa 1991 szeptemberére ter- vezett magyarországi látó- gatása előtt sor kerül. Elmondta, hogy az egykori

bíboros-hercegprí- mást, aki 1975. május 6-án hunyt el Bécsben, annak idején saját végakarata sze- rint helyezték el örök nyu- galomra a mariazei bazi- likában. Ugyancsak ő rendel- kezett azonban úgy, hogy ha Magyarországon „megbukik az orosz ateizmus”, akkor végső sírhelye Esztergom- ban legyen. Veremund páter rámutatott, hogy Mindszen- ty Magyarországon néhány hónappal ezelőtt rehabilitál- ták, s szerinte ma már min- den tekintetben megvannak a feltételek a bíboros emlí- tett kívánságának teljesité- séhez.

Sátorozni jó — és drágább

Az idén nyáron, ha sze- rény mértékben is, de to- vább növekednek a 240 ha- zai kemping árai. Ennek el- lenére úgy tűnik, hogy most is a keresleti piac lesz a je- lemző a magyar kempingek- ben. Így várhatóan az üze- meltetők továbbra is a kül- földi turistákat részesítik majd előnyben a szállásbi- ztosításkor — hangzott el csü- törtökön, a fennállásának 25. évfordulóját ünneplő Ma- gyar Camping és Caravan- ning Club sajtótájékoztató- ján.

Mint Cserey Miklós az egyesület főtájtára elmon- dta: a hazai turisták számára némi biztonságot csak az je- lenthet, hogy a klubnak si- került megegyezést kötnie több mint 50 hazai kemping üzemeltetőjével, s így ezek- ben előnyben részesülnek a szá- gról is összeállítottak klub tagjai. Emellett, egyéni

kérésre, más irodákkal együttműködve, helyet bizto- sítanak a görög, az olasz és a jugoszláv kempingekben és apartmanokban is.

A tájékoztatón elhangzott, hogy a 14 ezer családát tö- mörítő egyesület tagjai 160 forintért nemzetközi igazol- ványt is válthatnak. Ennek birtokában pedig 5-10 száza- lékos árkedvezményt kap- hatnak a külföldi kempin- gekben, ahol az idén egy csa- ládnak átlagosan mintegy 28 márkát kell fizetnie egy éj- szakai szállásért.

A hazai és a külföldi kem- pingezőknek egyébként je- lentős segítséget ad a klub azzal is, hogy évente meg- jelenteti hazánk valamennyi kempingjének katalógusát. Emellett több európai or- ben birtokában pedig 5-10 száza- lékos árkedvezményt kap- hatnak a külföldi kempin- gekben, ahol az idén egy csa- ládnak átlagosan mintegy 28 márkát kell fizetnie egy éj- szakai szállásért.

„Poloskairtas”

Csehszlovákiában szerdán elkezdődött az elmúlt húsz évben telepített lehallgató- berendezések eltávolítása a Charta '77 aláírói és más egykori ellenzéki személyi- ségek lakásaiból. Az intéz- kedést korábban Petr Uhl, a CTK csehszlovák hírgyű- nköské vezérigazgatója kö- vetelte a belügyminiszterhez intézett nyílt levelében.

A belügyminisztérium spe- cialis egységének tagjai az

első között kutatták át Peth Uhl lakását, ahol két helyiségben találtak elektro- nikus lehallgató-berende- zést. A szakemberek szerint a mikrofonokat 15-20 évvel ezelőtt helyezték el a szobák tapétája alatt, s vékony ká- bellel kötötték össze a szom- szédos ház padlásán elhe- lyezett magnetofonnal. Ez utóbbit azonban ismeretlen személyek már megsemmisí- tették.

Kinek rossz egy jó üzlet?

A tavaly szeptemberi megállapodásra (ha jól emlékszem) a Világ egyik cikke ültette rá először a „Pozsgay—Antall-pak- tum” bélyegzőt — majd a lap szerkesztői egy héttel később óvatossággal elhatározták magukat e kifejezéstől. A mostani meg- állapodást már bárki nyugodtan nevezheti „paktum”-nak, írását nem követi helyre- igazítási kérelem... Ez sem az, bár nem titkolom: nem értek egyet a Délmagyar- ország címoldalán olvasott véleményemmel: „Sok mindennek lehet nevezni a paktu- mot, de igazi, mert bizalomépítő kompro- misszumnak biztos, hogy nem.”

Romélem, hogy — végre — a pejorativ fölhangoktól függetlenül, terjedni kezd a fölismerés: célszerű, ha a politikai küz- delmek egyre kevésbé hasonlítanak a ké- zítusokra, és egyre jobban az üzleti tár- gyalásokra. A „paktum” csak „szerző- dés”-t jelent. Megítélésében számomra az a fontos, hogy az „üzlet” korrekt volt-e, és akik megkötötték, jogosultak voltak-e aláírni?

Természetesen az április végi megálla- podást össze lehet és össze is kell hason- lítani a múlt szeptemberivel.

Ugyanis 1989 nyarán majdnem sikerült megkötöni egy fontos kompromisszumot: ha az MSZMP megszűnteti a munkahelyi szervezeteit, akkor cserébe — még a régi Parlamenttel — gyorsan elnökké válasz- tathatja Pozsgayt. Csak hogy a néhai MSZMP Központi Bizottsága nem hagyta jóvá az üzletet, miszerint sok kis párttit- kárát beválthatja egy nagy államfőre. Ez érthető (hiszen a prágai és a berlini vá- tozások akkor még igen valószínűtlennek tűntek), mint ahogy az is, hogy az akkori ellenzék egy része erre (nem is akkor meg- lepő rugalmasságról téve tanúságot) azt mondta: „De hiszen Pozsgay nekünk is jó! Miért ragaszkodunk a rideg bank- üzlethez, amikor ajándékot is adhatunk?” (Ezt a kérdést az edző elnökválasztási Bi- hari Mihály törvénytervezetével kezdődött, ami a Hitelben jelent meg...)

Mint az általam főtebb már idézett szerző a Szegedi Egyetem 1990/4. számá- ban megírta: az MSZMP-ben „az elbiza-

kodott reformelit stratégiája érvényesült. Az elnökválasztásban látták a hídfoállást, mely a kényszerű visszavonulás után biz- tosíthatja a sikeres szereplést a válasz- tásokon.” Igen. De én itt látni véltem egy másik szándékot is: nagyon fontos volt, hogy a megállapodást a radikális ellenzék csak elvei föladata után fogadhassa el. Ha erre hajlandó, elveszti hitelét, ha nem, akkor újra marginalizálható, mond- ván, hogy a „békés átmenetnél veszélyez- tető szélsőségeseknek” nincs helyük a demokrácia építómesterei között. (Az MDF egyik vezére augusztus huszadikán be is jelentette: az „álliberális pártcskák- ra semmi szükség”...) De szinte minden- ki bizonyos volt abban, hogy a szabad demokráciát inkább a második kockázatot vállalják. Ott voltam az SZDSZ augusztus végi országos tanácsülésén, ahol a többség arra szavazott, hogy az egyezményt így nem lehet elfogadni. Az akkori „aláírók” nem merték vállalni a vádat, hogy ők ad- ták át az egyik legfontosabb hatalmi po- zíciót Pozsgyának, ezért került a szerző- désbe, hangsúlyozottan egyszeri kivétel- ként, a közvetlen elnökválasztás kifrása. Ezzel egyben lehetővé tették annak a prop- andaszövegnek a használatát, hogy a radikális ellenzék egy fontos döntés jogát el akarja venni a néptől...

Szerintem az a „paktum” azért volt rossz, mert egyes csoportok politikai „megsemmisítésének” tervét is magában foglalta, és megvalósítása túlságosan kor- látozta volna a következő, legitim Parla- ment mozgásterét — az „elnök pártja” valóban hatalmas helyzeti előnnyel indult volna az általános választáson. Továbbá: min a képviselő-választásokon elkerülhet- len a parlamenti helyeken való osztozás, az elnökválasztás sokkal élesebb ver- seny, ott csak egyetlen győztes lehet. Lá- thattuk, milyen indulatok szabadítottak el azokat, akik számára tízezer több képvise- lő hely többlet ért, mint az igazság, a tisztesség. Milyen lett volna Magyaror- szági az elnökválasztási kampány végnap- jaiban?

Most a helyzet sokkal egyértelműbb: az

új Országgyűlés legitimitását és a mandá- tumok elosztását egyetlen lényeges poli- tikai erő sem vonja kétségbe. Az alkot- mány módosításához a szavazatok kétha- rada szükséges. Tehát, ha az a két cso- port, amely együttesen birtokolja a többsé- get, megegyezik egymással, akkor a többiek fölsorolhatják, hogy milyen sére- lem érte az ő érdekeiket, de az eljárás törvényessége vitathatatlan, és nem célja egyetlen parlamenti párt perifériára szo- rítása sem. A kérdés csak az, hogy az „üzlet” során ki nyert többet.

A stabil kormányzás előfeltétele, hogy az MDF választási kampánya által terem- tett légkör megváltozzon. A Fórum vezetői végre rájöttek, hogy meg kell hallaniuk az SZDSZ elnökének szavait: „El kell is- merniük, hogy a Szabad Demokraták Szö- vetsége több mint egymillió állampolgárt, a választók csaknem egynegyed részét képviseli, nem pedig valamilyen nemzet- idegen erőt, amely megbontja a Demok- rata Fórum mögött felsorakozó teljes nemzeti egységet.” Továbbá: „Legyen vége annak a kísérletnek, hogy a kom- munisták után most ők vegyék kézbe a nemzeti tömegtájékoztatói eszközöket.” A megszólítottak nem vállalták, hogy elnök- ségi nyilatkozatban határozzák el az MDF-et a Magyar Fórum és szerkesztője nevével összefonódott uszításoktól — de hajlandóak voltak egy civilizált hatalom- megosztási modell felé elindulni; és ez a lényeg.

Az Országgyűlés, a kormány és az el- nök döntési és vétőjogainak finom egyen- súlya biztató kezdet lehet. Az MDF nem érdekelt abban, hogy az elnök túlságosan „erős” legyen — tehát a leendő alkotmány nem egy „elnöki rendszert”, hanem az SZDSZ programjában is vázolt parlamen- tális demokráciát írja majd le. A kor- mány nem kényszerül arra, hogy legtöbb intézkedése előtt megszerezze a kétha- mados támogatást, tehát gyorsabban dön- tethet, és nem kell állandóan lemondással fenyegetőznie. Az ellenzéknek nem kell asszisztálnia az adó- és egyéb törvények módosításához, tehát nyugodt lelkiismeret- tel mondhatja a következő választás előtt: „ezt nem mi csináltuk...”, és így to- vább. Végül: a köztársasági elnök pártjá- ról talán már nem jelenthető ki, hogy

nincs helye a magyar Országgyűlésben. Tehát az MDF megfizette azt az árat, amit Kis János kért.

„A harcosokból kollégák lesznek” — írta nemrég Konrád György. Ahogy neki, úgy Göncz Árpádnak is sok tapasztalata van arról, milyen is volt az ostoba cen- zúra — és mindketten tudják, mit is je- lent e szó: „sajtószabadság”.

E megállapodás gyorsíthatja azt a folya- matot, amelynek a végén múlt időben is- metelhetjük el Konrád György mondatát. Tehát ez egy korrekt, jó üzlet volt.

Jankó Attila

*

Egyetlen szó van Jankó Attila cikkében amivel vitatkoznék: az utolsó mondat „korrekt” kifejezése. Ott voltam azon a sajtótájékoztatón, melyen Antall József és Tölgyessy Péter a két nagy párt kö- zött megkötött egyezségről beszélt. Kol- légámmal értelemzőn néztünk végig egy- máson, míg Antall József kijelentett mód- ban közölte: X. lesz a köztársaság ideig- lenes elnöke; Y. a Parlament elnöke, és így tovább. Vétellenül sem szűrt közbe egyetlen olyan mondatot, kifejezést sem, ami akár a leghalványabban arra utalt volna: netán az Országgyűlésnek is el- kellene fogadni ezeket a megállapodásokat. Ha az erőviszonyok ismeretében formá- lisan is tűnik ez a szavazás, legalább a „látszat” szempontjából fontos lett volna bizonyosságukat némi bizonyta- lansággal vegyíteni, jelezvén: tán nem biztos, hogy mindig az lesz, amiben egy- két ember megegyezett. Mert a lá- tottak-hallottak így semmiben nem kü- lönböztek attól, amit ugyanazon falak között már sokszor átéltem az elmúlt években.

Rádásul az is kiderült: ellentétben Antall József bejelentésével, saját tag- ságával sem egyeztetette az MDF ezeket a személyi kérdéseket, ami ugyancsak nem azt jelzi, mintha fene gyorsasággal alakulna nálunk a demokrácia.

Mindezzel nem azt akartam jelezni, mintha személyek ellen lenne kifogá- som a kialakult helyzetben. Azzal tehát egyetértek Jankó Attila utolsó monda- tában: jó üzlet volt e megállapodás. De nem korrekt.

Balogh Tamás